

Pakāpeniska integrētās augu aizsardzības prasību ieviešana

Līdz šim integrētās augu aizsardzības prasības (IAA) ir bijušas saistošas tiem audzētājiem, kuri ir reģistrējušies Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā. Šobrīd tie ir apmēram 400 dārzeņu, augļu un ogu, un kartupeļu audzētāji. Sākot jau ar šo gadu notiek pakāpeniska IAA prasību piemērošana visiem profesionālajiem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem, kā arī personām, kam nav apliecības otrās reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļu iegādei un lietošanai, bet kuras izmanto sniegtos pakalpojumus augu aizsardzības jomā (turpmāk - lietotājs). Pēc aptuvenām aplēsēm tādas Latvijā varētu būt ap 17 000 saimniecības.

IAA ieviešanu visā Eiropas Savienībā nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (turpmāk – Direktīva), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanu. Direktīvas mērķis ir harmonizētu augu aizsardzības līdzekļu (AAL) lietošanas prasības un panāktu AAL ilgtspējīgu izmantošanu, mazinot ar to izmantošanu radīto risku un ietekmi uz cilvēku veselību un vidi. Direktīvā minētie IAA vispārīgie principi un prasības ir iestrādāti Ministru kabineta noteikumu Nr.1056 „Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības un kontroles kārtība” II nodaļā.

Galvenās prasības nosaka:

- pamatojoties uz katra lauka **augšņu agroķīmiskās izpētes** vai augsnes analīžu rezultātiem, kas nav vecāki par septiņiem gadiem, lietotājs katram kultūraugam izstrādā **mēslošanas plānu**.
- Nosakot nepieciešamos augu aizsardzības pasākumus, lietotājs aktīvās veģetācijas periodā regulāri pārbauda konkrēto lauku un veic kaitīgā organisma izplatības dinamikas un augu attīstības novērojumus, kurus dokumentē **lauku uzskaites sistēmā** (lauku vēsturē).
- lietotājs pēc iespējas izmanto piemērotas un efektīvas bioloģiskās, mehāniskās vai agrotehniskās kaitīgā organisma ierobežošanas metodes. Ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus lieto tikai tādā gadījumā, ja, izmantojot minētās metodes, vēlamo rezultātu nav iespējams iegūt vai ir sasniegts tāds kultūraugu bojājuma līmenis, ka šo metožu izmantošana radīs ražas zudumu.
- ievērot augu maiņu.

Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) atgādni, ka IAA prasības saimniecībās jau daļēji ir ieviestas, piemēram, īpaši jutīgo teritoriju saimniecībās - lauku vēsture, mēslošanas plāni un augsnes agroķīmiskā izpēte. Tādēļ nepieciešama individuāla pieeja katrai saimniecībai, izvērtējot, vai saimniecība jau šobrīd ir, daļēji ir vai nav ieviesusi IAA principus un prasības.

Latvijā, līdzīgi kā citās ES dalībvalstīs, IAA prasību ieviešana notiks pakāpeniski VAAD inspektori šogad un nākamo gadu neplāno prasību ievērošanas kontroli, bet konsultēs, dos padomus un, kopīgi ar saimnieku mēģinās rast atbildes uz jautājumiem, kā labāk saimniecībā ieviest MK noteikumu Nr.1056 prasības. Piemēram, kādā pakāpē IAA saimniecībā jau ir ieviesta; kādi ir šķēršļi vai grūtības, ieviešot IAA; kādas ir saimniecības iespējas šīs grūtības risināt.

Līdz šā gada beigām paredzēts apstiprināt vadlīnijas IAA ieviešanai Latvijā svarīgākajām kultūraugu grupām, kas būs kā palīgmateriāls katrai saimniecībai.

VAAD aicina zemniekus uztvert IAA kā iespēju atgriezties pie piemirstiem agronomijas pamatprincipiem, ar kuru palīdzību ilgtermiņā spēsīm saglabāt mūsu galvenā resursa – augsnes – auglību, spēsīm saglabāt tīru, nepiesārņotu vidi un arī parūpēsimies par savu un savu līdzcilvēku veselības saglabāšanu.

VAAD Augu aizsardzības departamenta

Integrētā augu aizsardzības daļa, tel.67185478, 67550921

www.vaad.gov.lv

https://twitter.com/VAAD_Latvia